

Aan de Voorzitter van
de Tweede Kamer der Staten-Generaal
Postbus 20018
2500 EA DEN HAAG

Beantwoording vragen lid Duyvendak (GroenLinks) over terrasverwarmers in de horeca. (2070812380)

Datum
Kenmerk
KvI2008027599

Geachte Voorzitter,

Hierbij bied ik u de antwoorden aan op de kamervragen van het lid Duyvendak (GroenLinks) over terrasverwarming in de horeca (kenmerk 20708012380).

Vraag 1

Bent u ervan op de hoogte dat in aanloop naar het rookverbod in Engeland op 1 juli 2007 naar schatting 40.000 Engelse pubs een terrasverwarmer hebben aangeschaft om hun rokende klanten te gerieven?¹

Antwoord

Ja.

Vraag 2

Bent u er tevens van op de hoogte dat uit onderzoek van British Gas blijkt dat binnen één jaar na invoering van het rookverbod in Schotland (1 maart 2006) de helft van de Schotse pubs één of zelfs meerdere terrasverwarmers had geïnstalleerd?

Antwoord

Ja.

Vraag 3

Is het u bekend dat Britse schattingen aangeven dat een gemiddelde terrasverwarmer in de horeca vijf uur per dag in gebruik is gedurende 237 dagen per jaar en jaarlijks 4000 kilogram CO2 uitstoot?

Antwoord

Ja.

¹ Daily Mail, 6 juni 2007 «Pub patio heaters for smokers will produce «as much pollution as a small city»,
http://www.dailymail.co.uk/pages/live/articles/news/news.html?in_article_id=461101&in_page_id=1770

Vraag 4

Deelt u de verwachting dat ook in de Nederlandse horeca het aantal terrasverwarmers sterk zal gaan toenemen, aangezien er hier vanaf 1 juli van dit jaar ook een rookverbod geldt en tevens het klimaat vergelijkbaar is met dat in Groot-Brittannië? Zo neen, waarom niet?

Antwoord

Het is aannemelijk dat, evenals in Groot-Brittannië, een groot aantal horeca ondernemers ervoor kiest om over te gaan tot terrasverwarming. Dit blijkt ook uit de berichten dat een groeiend aantal ondernemers, die per 1 januari al zijn overgegaan tot het invoeren van het rookverbod, terrasverwarming toepast.

Vraag 5

Deelt u de visie dat dit, gezien de strijd tegen de klimaatverandering, een zeer ongewenste ontwikkeling is? Zo neen, waarom niet?

Antwoord

Ik juich een dergelijke ontwikkeling niet toe. Om die reden steun ik initiatieven van het bevoegd gezag om het energieverbruik door terrasverwarming te beperken bijvoorbeeld door voorwaarden te stellen aan het gebruik van terrasverwarming, zoals bijvoorbeeld de gemeente Amsterdam heeft gedaan in haar pilot met horeca ondernemers ten aanzien van winterterrassen. Hierin heeft zij eisen gesteld aan het energieverbruik van apparaten, de plaatsing van de terrasverwarmers en bovendien is klimaatcompensatie als voorwaarde gesteld.

Daarnaast vind ik het belangrijk dat er eisen komen op het gebied van het energieverbruik van dergelijke apparaten. Om die reden heeft Nederland binnen de Europese Unie voorgesteld om in het kader van de Ecodesignrichtlijn te onderzoeken welke eisen gesteld kunnen worden aan terrasverwarmers. Zie ook mijn antwoord op vraag 7.

Vraag 6

Deelt u tevens de visie dat het nú het moment is deze ontwikkeling te stoppen, voordat horecabedrijven net als in Groot-Brittannië massaal terrasverwarmers hebben aangeschaft? Zo neen, waarom niet?

Antwoord

Ik ben van mening dat het goed is wanneer bevoegd gezag in de komende periode aandacht besteedt aan het energieverbruik van terrasverwarming om energiebesparing te stimuleren. Zie ook mijn antwoord op vraag 7.

Vraag 7

Bent u bereid de terrasverwarmers in de horeca te verbieden, gelet op de plicht voor inrichtingen om nadelige gevolgen voor het milieu te voorkomen en doelmatig om te gaan met energie (artikel 2.1 van het Besluit algemene regels voor inrichtingen)? Zo ja, hoe en op welke termijn? Zo neen, waarom niet?

Antwoord

Het is niet mijn bedoeling om terrasverwarmers en/of andere specifieke producten met het oog op het energieverbruik van deze producten te verbieden. De huidige regelgeving biedt mijns inziens voldoende aangrijpingsmogelijkheden voor het bevoegd gezag om het energieverbruik door deze apparaten te beperken.

Het beleid ten aanzien van energiebesparing binnen inrichtingen is gericht op het energiegebruik van de inrichting als geheel. Een verbod van specifieke producten past niet in deze eerder ingezette lijn.

Wanneer het energieverbruik van het bedrijf groter is dan 50.000 kWh of 25.000 aardgasequivalenten per jaar moet het bedrijf alle energiebesparende maatregelen nemen met een terugverdientijd van 5 jaar of minder. Op deze manier kan het bevoegd gezag bij deze bedrijven het gebruik van de meest energiezuinige terrasverwarmers afdwingen.

Wanneer het energieverbruik van het bedrijf minder dan 50.000 kWh of 25.000 aardgasequivalenten per jaar bedraagt, kan het bevoegd gezag geen energiebesparende maatregelen afdwingen. Op grond van de zorgplicht in artikel 2.1 van het activiteitenbesluit kan het bevoegd gezag bedrijven alleen aanspreken, wanneer sprake is van evidente energieverspilling. Het is aan het bevoegd gezag om te beoordelen of en wanneer hiervan sprake is. Dit ligt ook voor de hand omdat de concrete omstandigheden hierbij vaak relevant zijn. Het bedrijf kan vervolgens wel verplicht worden ten aanzien van deze energieverspilling maatregelen te treffen. In overeenstemming met de ambitieuze doelstellingen voor klimaat en energie en de afspraken in het Klimaatakkoord tussen de Rijksoverheid en VNG, kan het bevoegd gezag wel activiteiten ondernemen om energiebesparing bij deze bedrijven te stimuleren. Het bevoegd gezag kan hierbij ondersteund worden door het ontwikkelen van voorlichtingsmateriaal over de mogelijkheden tot energiebesparing bij kleinverbruikers door SenterNovem, waarin onder andere aandacht besteed zal worden aan terrasverwarmers.

Daarnaast worden in EU verband afspraken gemaakt over eisen aan de energie-efficiency van apparaten en producten. In het kader van de Ecodesign-richtlijn zijn voor twintig producten minimeisen gesteld waaraan het product moet voldoen. Nederland heeft onlangs bij de Europese Commissie een voorstel ingediend om terrasverwarmers op te nemen in de lijst van producten waarvoor in de toekomst minimeisen worden gesteld in het kader van de Ecodesign-richtlijn.

Bovendien ben ik van mening dat met het oog op de geharmoniseerde Europese regelgeving ten aanzien van producten een dergelijk verbod op Europees niveau ingesteld zou moeten worden. Een eenzijdig Nederlands nationaal verbod op specifieke producten, zoals terrasverwarmers, acht ik niet haalbaar. In het Europees Parlement is onlangs al een voorstel gedaan om terrasverwarmers te verbieden. Het is echter niet waarschijnlijk dat dit voorstel het haalt, vanwege de geringe bijdrage in de totale Europese CO₂-emissies. Ook de bijdrage van terrasverwarming aan het totaal van de CO₂-emissies in Nederland is zeer beperkt van omvang.

Hoogachtend,
de minister van Volkshuisvesting,
Ruimtelijke Ordening en Milieubeheer,

dr. Jacqueline Cramer